

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะปัจจุบันการจัดการด้านงบประมาณและกำลังคนถือเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและกลยุทธ์ไปสู่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาของระบบราชการโดยรวมมิใช่เฉพาะกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ยังส่งผลให้เกิดความไม่เสมอภาคในการได้รับบริการทางการศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบทจะได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยกว่า มีครูอาจารย์ตามวุฒิน้อยกว่า ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยเฉลี่ยต่ำกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมสูง มีส่วนสำคัญทำให้คนยากจนมีทรัพยากรในการลงทุนและมีโอกาสได้รับการศึกษา ต่ำกว่าคนรวยและคนชั้นกลาง แม้รัฐบาลจะลงทุนทางการศึกษาเป็นสัดส่วนต้องงบประมาณของทั้งประเทศสูง กระจายโรงเรียนไปทั่วประเทศและส่งเสริมการศึกษาฟรีหรือไม่เก็บค่าเล่าเรียนหรือเก็บในอัตราที่ต่ำในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าหนังสือ ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่าเครื่องแบบนักเรียนก็สูงกว่ารายได้ที่คนยากจนเหล่านั้นได้รับ ทำให้บุตรหลานคนยากจนต้องหยุดเรียนกลางคันและเรียนได้ไม่ถึง 12 ปี คือไม่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นจำนวนมาก

สืบเนื่องมาจากนโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553) ตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2551 – 2554 ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับการใช้หลักประกันขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณะภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ การมีสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต และประชาชนมีความสุข ได้กำหนดให้มีนโยบายการศึกษา 10 ประการ ดังนี้ 1) ยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา 2) การเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) พัฒนาหลักสูตรปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพและคุณธรรมอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ 4) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียน การสอนและการเรียนรู้อย่างจริงจัง รวมทั้งการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงอย่างกว้างขวาง 5) ดำเนินการให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้ครอบคลุมผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรืออยู่ในสภาวะ

ยากลำบาก 6) เพิ่มโอกาสให้แก่เยาวชนในการศึกษาต่อผ่านกองทุนให้กู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต และเชื่อมโยงกับนโยบายการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถของประเทศ 7) การให้ทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศสำหรับผู้ด้อยโอกาส 8) สนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการบริการ 9) เร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ พร้อมทั้งพัฒนารับรองคุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานสากล 10) ขยายบทบาทของระบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผ่านองค์กรต่าง ๆ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำผลผลิต จำนวน 5 ผลผลิต ได้แก่ ผู้จบการศึกษา ก่อนประถมศึกษา ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กพิการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสมรรถภาพ และเด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 185 เขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยกำกับ ประสานส่งเสริมการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหน่วยปฏิบัติการจัดการศึกษา ซึ่งในปีงบประมาณ 2552 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดการขับเคลื่อนกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่นักเรียนทุกคน 2) เพิ่มอัตราการเข้าเรียนในทุกระดับ ทั้งเด็กทั่วไป ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ลดอัตราการออกกลางคัน และพัฒนารูปแบบการให้บริการ การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา 3) ยกกระดับคุณภาพสถานศึกษา สู่มาตรฐานการศึกษาของชาติ พัฒนาผู้เรียน สมรรถนะครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย และการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพ 4) เร่งรัดพัฒนาความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานการศึกษาในสังกัดเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ 5) ความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษา 6) เร่งพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 ได้บัญญัติว่า “บุคคลย่อม มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 วรรค 1 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้ บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้อง จัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบกับคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการตามเจตนารมณ์ดังกล่าวในปีแรก โดยกำหนดไว้ในข้อ 1.3 การลดภาระค่าครองชีพของประชาชน ข้อ 1.3.1 ว่า "ให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี โดยสนับสนุนตำราในวิชาหลักให้แก่ทุกสถานศึกษา จัดให้มีชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนฟรี ให้ทันปีการศึกษา 2552 และสนับสนุนค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพื่อชดเชยรายการต่างๆ ที่สถานศึกษาเรียกเก็บจากผู้ปกครอง" อีกทั้งนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา ข้อ 3.1.4 กำหนดว่า "จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่อนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน" นอกจากนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยนายจурินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ ได้เน้นย้ำถึงภารกิจเบื้องต้นที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษตามข้อ 1 ดังนี้ "โครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งต้องมีการแปลงเป็นแผนปฏิบัติโดยมีเงื่อนไขเวลาบังคับ ซึ่งถัดจากนี้ไปจะเป็นช่วงเวลาของการเตรียมการและเตรียมความพร้อมทั้งหมด เพื่อลงมือปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมในปีการศึกษา 2552 โดยต้องมีการเตรียมการให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด"

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งได้จัดทำโครงการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งการดำเนินการนี้ได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มอาชีพแล้ว 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2552 ณ โรงเรียนสตรีวิทยา กรุงเทพมหานคร และครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552 ณ โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี จากนั้น นายจурินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้มอบนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพในวันการศึกษาเอกชน เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2552 ตามข้อ 1 ดังนี้ "โครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ จะจัดการศึกษาฟรีตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษาใน 5 หมวด คือ ค่าเล่าเรียน ตำราเรียน 8 กลุ่มสาระ อุปกรณ์การเรียน ชุดนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้การเก็บค่าเล่าเรียนของโรงเรียนเอกชน ปัจจุบันรัฐบาลได้จัดงบประมาณอุดหนุนให้โรงเรียนเอกชน 60% และเรียกเก็บจากผู้ปกครอง 40% แต่่นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ได้เพิ่มงบประมาณอุดหนุนให้โรงเรียนเอกชนเป็น 70% ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วทำให้ผู้ปกครองมีภาระส่วนนี้เหลือเพียง 30%"

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2552 ตามข้อ 3 ดังนี้ "นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องดูแลโรงเรียนใน

พื้นที่อย่างใกล้ชิด และต้องรับผิดชอบหากเกิดปัญหาขึ้น ถึงแม้ว่าจะโอนงบประมาณไปโรงเรียน โดยในการจัดซื้อหนังสือเรียนนั้น โรงเรียนจะดำเนินการจัดซื้อตามความเห็นร่วมกันของภาคี 4 ฝ่าย ได้แก่ ครู กรรมการนักเรียน ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน ส่วนการจัดซื้อเครื่องแบบนักเรียนและอุปกรณ์การเรียน กระทรวงศึกษาธิการจะส่งงบประมาณไปยังโรงเรียนโดยตรง เพื่อให้จ่ายแก่ผู้ปกครองหรือนักเรียนมารับเงินด้วยตนเอง โดยให้สิทธิไปหาซื้อได้เอง แต่เขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนจะต้องช่วยชี้แนะแนวทางปฏิบัติในการจัดซื้อ ซึ่งมีหลายแนวทาง เช่น ดำเนินการซื้อเอง หรือรวมกลุ่มจ้างแม่บ้านมาตัดเย็บให้ เพียงแต่ต้องนำไปเสิร์ฟรับเงินมาเป็นหลักฐานการเบิกจ่าย หากไม่มีใบเสิร์ฟรับเงินต้องนำชุดนักเรียนมาแสดง นอกจากนี้ ยังมีประเด็นข้อห่วงใยกรณีโรงเรียนมีรายชื่อเด็กเกินความเป็นจริงทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องเข้าไปติดตามดูแลในแต่ละพื้นที่ด้วย" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 ข : 18 - 19)

จากการรายงานผลการตรวจติดตาม การดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2552 มีพื้นที่บริการ ประกอบด้วย อำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า และอำเภอเขาค้อ มีโรงเรียนเอกชนในสังกัด จำนวน 16 โรงเรียน มีบุคลากร รวม 464 คน การดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งต้องมีการดำเนินงานเป็นแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการกำหนดระยะเวลา ลงมือปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยภาพรวมพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากมาย ในการดำเนินงาน เนื่องมาจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ เป็นนโยบายใหม่และเป็นมาตรการเร่งด่วนที่รัฐบาลไทยมีความเชื่อมั่นและมุ่งหวังในการนำประเทศไทยรอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่กำลังเกิดขึ้นและพัฒนาไปสู่การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาและการลงทุนด้านปัญญา เป็นโครงการที่ช่วยลดภาระของผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้เด็กไทยทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน

ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลจากการวิจัยดังกล่าวเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาเพื่อดำเนินงานตอบสนองนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ตามเจตนารมณ์ของคณะรัฐบาล ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านสมรรถนะ
- 1.2 ด้านการควบคุม
- 1.3 ด้านความร่วมมือ
- 1.4 ด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 1.5 ด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 464 คน ดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาจากประชากร จำนวน 47 คน ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน

2.1.2 ครูผู้สอน จำนวน 417 คน ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 200 คน ดังนี้

ครูผู้สอน จำนวน 200 คน ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนเอกชน ใน 5 ด้าน ดังนี้

- 3.1 ด้านสมรรถนะ
- 3.2 ด้านการควบคุม

- 3.3 ด้านความร่วมมือ
- 3.4 ด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3.5 ด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กร หรือบุคคลสำคัญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
2. ผลการวิจัยสามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปเป็นแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงาน การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การศึกษานี้มีความเข้าใจตรงกัน จึงนิยามศัพท์เพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนเอกชน ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน (วรเดช จันทศร, 2541 : 49 – 58) ดังนี้
 - 1.1 ด้านสมรรถนะ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบาย ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การเตรียมความพร้อม และทัศนคติของบุคลากร ตลอดจนมีความสามารถในการสนับสนุนเงินทุน/งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงาน
 - 1.2 ด้านการควบคุม หมายถึง ความสามารถในการวัดความก้าวหน้าหรือผลการปฏิบัติของนโยบาย แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ได้แก่ ความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามนโยบาย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ภารกิจหรือกิจกรรมของนโยบาย แผนงานหรือโครงการนั้น ไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนมีการปฏิบัติงานได้ตรงตามมาตรฐานที่สอดคล้องกับแผนงานหรือโครงการ
 - 1.3 ด้านความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือจากสมาชิกทั้งหมดในองค์กร หรือหน่วยปฏิบัติงาน ถ้าสมาชิกในองค์กร หรือหน่วยปฏิบัติงานไม่ให้ความร่วมมือก็จะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบปัญหาเป็นอย่างมาก
 - 1.4 ด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ลักษณะของการติดต่อและความสัมพันธ์ที่หน่วยปฏิบัติกับหน่วยงานที่ควบคุมนโยบายดังกล่าว ระดับความจำเป็นที่หน่วยปฏิบัติจะต้องแสวงหาความร่วมมือ ฟังพาหรือทำความตกลงกับ

หน่วยงานอื่นๆ และระดับของความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยจะสามารถทำงานร่วมกันได้

1.5 ด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กร หรือบุคคลสำคัญ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง นักเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และคณะกรรมการร่วม 4 ฝ่าย ซึ่งถ้าหากปราศจากความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กร หรือบุคคลสำคัญแล้ว การดำเนินงานก็อาจเกิดปัญหาหรืออุปสรรคขึ้นได้ในบางกรณี

2. นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ หมายถึง โครงการของรัฐบาลที่สนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งประกาศนียบัตรวิชาชีพ การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้กับโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาของเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ประกอบด้วย โรงเรียนเอกชนในอำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า และอำเภอเขาค้อ จำนวน 16 โรงเรียน

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บังคับบัญชาในสถานศึกษาของเอกชน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ประกอบด้วย โรงเรียนเอกชนในอำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า และอำเภอเขาค้อ จำนวน 16 โรงเรียน

5. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนในสถานศึกษาของเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ประกอบด้วย โรงเรียนเอกชนในอำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า และอำเภอเขาค้อ จำนวน 16 โรงเรียน